

4 בנובמבר 2014

לכבוד
עו"ד אלי מלכה
מ"מ היועץ המשפטי
עיריית ירושלים
במייל: mleli@jerusalem.muni.il

שלום רב,

הנדון: קיום אירועים ציבוריים במרחב הציבורי

אנו פונים אליך להורות לגורמים הרלוונטיים בעירייה להימנע מלפגוע בחופש המחאה באמצעות הצבת דרישה לקבלת אישור מראש מן העירייה לקיום מחאה במרחב הציבורי, והכל כפי שמפורט כדלקמן:

1. במהלך חודש יוני 2012 פנינו אל היועץ המשפטי של העירייה דאז, עו"ד אמנון מרחב, וביקשנו כי העירייה תחזור בה מסירובה לאפשר הקמת אוהל מחאה של פעילי מחאה מול מעון בית ראש הממשלה. כן פרטנו בפנייתנו את עמדתנו בנוגע לנהלי העירייה להקמת אוהלי מחאה בעיר אשר מתנים הקמתם באישורה מראש ובעמידה בדרישות ובתנאים נוספים, וביקשנו כי אלה יבוטלו ותחתם תקבע העירייה הנחיות חוקיות וראויות להתמודדות גורמי העירייה השונים, לרבות פקחיה, עם הפגנות ואירועי מחאה.

פנייתנו וכן נוהל העירייה בעניין "תנאים להקמת אוהל מחאה - רחוב בן מימון, ליד בית ראש הממשלה, נספח לטופס בקשה לקיום אירוע בשטח ציבורי" מצורפים למכתב זה כנספח א.

2. בתשובתו דחה המשנה ליועץ המשפטי של העירייה את בקשותינו וצרף נוהל נוסף, הנושא את הכותרת "נוהל עיריית ירושלים לקיום מחאות במרחב הציבורי בירושלים". בנוהל נקבע, כי "כל מחאה או שימוש במרחב הציבורי שכוללים הנחת מתקן כלשהו במרחב הציבורי (כגון, אך לא רק - אוהל, במה, סככה וכו') דורשת את אישור העירייה". בנוהל מפורטים אופן הגשת הבקשה, ומצוין כי העירייה שומרת לעצמה את הזכות לדרוש ולהתנות הרישיון בתנאים נוספים, לרבות בתשלום בגין ההוצאות שייגרמו לה לצורך קיום המחאה ולרבות דרישה להפקדת ערובות ובטחונות לשיפוי במקרה של נזקים ו/או הוצאות כאמור. הנוהל מפנה לטופס "בקשה לקיום אירוע בשטח ציבורי".

התשובה ובסופה הנוהל הנוסף מצורפת למכתב זה כנספח ב

3. לאור סירוב זה, הגשנו יחד עם פעילי מחאה בעיר עתירה לביטול נהלי העירייה, להימנע מלהפריע לעותרים ולמפגינים אחרים להקים אוהלי מחאה בשטחים ציבוריים בעיר, ולהימנע מלפנותם אך מן הטעם שהוקמו ללא היתר (עת"מ 44331-07-12 **בן אברהם נ' עיריית ירושלים**).
4. ביום 19.9.12 נמחקה העתירה בהסכמת העותרים וזאת בשל העובדה שהסוגיה שעלתה לדיון בעתירה הייתה זהה לסוגיה בערעור שהגישה האגודה לזכויות האזרח יחד עם פעילי מחאה באותה העת על פסק הדין של בית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב בעתירה נגד סמכותה של עיריית תל אביב להתנות הקמת אוהלי מחאה בעיר באישורה מראש (עע"מ 8408/12 **חצב נ' עיריית תל אביב-יפו**, פס"ד מיום 7.10.14).
5. במסגרת העתירה שהוגשה נגד עיריית תל אביב-יפו, חשפה העירייה נוהל חדש אשר גילה מדיניות רחבה הרבה יותר מזו שנגדה הוגשה העתירה, שמתנה לא רק הקמת אוהל מחאה בקבלת היתר אלא כל פעילות מחאה מכל מין וסוג שהוא, ובעמידה בדרישות שונות כגון הגשת כתב התחייבות לשמירה על המרחב הציבורי, הצגת אישור בחתימת חברת ביטוח, הפקדת שיק עירבון ותנאים נוספים.
6. במסגרת הערעור הוגשה חוות דעת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה לא כל אוהל מחאה טעון אישור מראש. במהלך הדיונים בערעור מתח בית המשפט העליון ביקורת חריפה נגד מדיניותה של עיריית תל אביב-יפו והורה לה לגבש נוהל "סביר והגיוני" וכמוצע בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. בהתאם להחלטת בית המשפט העליון גיבשה העירייה היתר כללי להקמת אוהלי מחאה בלבד, שנכנס לתוקפו לפני ימים ספורים. העירייה אף הודיעה כי הנוהל הקודם, אשר מישטר את כל פעולות הביטוי והמחאה בעיר והכפיף לאישורה מראש, איננו תקף. לאור התפתחויות אלה נמחק הערעור, תוך שבית המשפט העליון מציין כי נוכל לתקוף בעתיד את ההיתר החדש.
7. על פי **ההיתר החדש** כל המבקש להקים אוהל מחאה בכל מקום בעיר, לרבות בגנים הציבוריים או מול בניין העירייה, בגודל מוגבל ולתקופה מוגבלת כפי שנקבעו בהיתר, יכול לעשות כן מבלי צורך לבקש את אישורה של עיריית תל אביב מראש או לעמוד בתנאים אחרים שהופיעו בנוהל הכללי שבוטל כגון אלה שצוינו לעיל, למעט מתן הודעה מראש לעירייה על כוונתו לעשות זאת.
8. הגם שיש לנו השגות על הנוהל החדש, ניתן לומר בבירור כי לאור תוצאות הערעור בעניין מדיניותה של עיריית תל אביב - ביטול הנוהל הכללי שמשטר את כל פעולות הביטוי והמחאה בעיר ואימוץ נוהל מצומצם מאוד לעניין הקמת אוהלי מחאה- וכן לאור עמדת היועמ"ש אין לרשות מקומית סמכות גורפת להתנות את כל סוגי האירועים הציבוריים במרחב הציבורי באישורה מראש.
9. ערעור נוסף שהוגש נגד עיריית תל אביב-יפו, אליו הצטרפה האגודה כידידת בית המשפט, דן בנושא גביית דמי תשלום עבור שימוש בכיכר רבין בהפגנה. העירייה טענה כי התשלום נועד לכסות את ההוצאות שנגרמו לה כתוצאה מהפגנה. במסגרת הערעור הוגשה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, אליה צרפה עיריית תל אביב-יפו טיוטה של נוהל חדש שנוסח בעקבות הערותיו, ולפיו מפגינים לא יחויבו בתשלום, אלא אם יבקשו שירותים מיוחדים. הנוהל החדש אושר בינואר 2014.

לפיכך, אסור לרשות המקומית לגבות תשלום עבור הוצאות שייגרמו לה בגין קיום המחאה, אלא רק עבור שירותים נוספים שהמפגינים מבקשים ממנה ושהיא אינה מחויבת לתת.

10. לנוכח האמור לעיל ועל מנת לייתר פנייה נוספת לערכאות, אנו חוזרים על בקשתנו כי תפעל לביטול הנהלים שקבעה העירייה ותחתם ייקבעו הנחיות ברורות בעניין קיום אירועים ציבוריים בעיר אשר יהלמו את חובת העירייה לאפשר את חופש הביטוי.

11. ככל שבכוונת העירייה להמשיך ולהגביל גם בעתיד קיומם של אירועי מחאה בתחומה, לרבות הקמה של אוהלי מחאה, באמצעות הדרישה לקבלת אישור מראש ודרישות נוספות, נבקשך להודיענו על כך על מנת שנוכל לשקול את המשך צעדינו המשפטיים.

בברכה,

שרונה אליהו חי, עו"ד

העתק: מר ניר ברקת, ראש עיריית ירושלים